

O-ST 018

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

การผลิตมะม่วงของเกษตรกรในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

Mango Production by Farmer in Pongtalong Sub-District, Pakchong District,
Nakhonratchasima Province

ชลธิชา กันตะวงศ์ (Chonthicha Kantawong)¹ จินดา ขลิบทอง (Jinda Klibthong)²

พลสรานย์ สราญรัมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร (2) การผลิตมะม่วงของเกษตรกร (3) ปัญหา และข้อเสนอแนะในการผลิตมะม่วงของเกษตรกร (4) ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับสำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง ในปี 2557 จำนวน 129 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง 98 คนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.6 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.18 คน แรงงานภายนอกครัวเรือนเฉลี่ย 4.78 คน ประสบการณ์ผลิตมะม่วงเฉลี่ย 6.92 ปี พันธุ์ที่ปลูก คือ น้ำดอกไม้ เกษตรกรมีพื้นที่ในการปลูกมะม่วงเฉลี่ย 19.35 ไร่ การถือครองที่ดินเกือบทั้งหมดเป็นของตนเอง รายได้จากการผลิตมะม่วงเฉลี่ย 39,161 บาทต่อไร่ รายจ่ายในการผลิตมะม่วงเฉลี่ย 17,581 บาทต่อไร่ รายจ่ายสูงสุดคือค่าสารเคมีที่ใช้ในการผลิตเฉลี่ย 9,372 บาทต่อไร่ และใช้ทุนของตนเอง เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 69.4 ไม่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร และอีกร้อยละ 66.3 เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 81.6 เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง และได้รับข้อมูลข่าวสารการผลิตมะม่วงจากเพื่อนบ้าน 88.8 (2) เตรียมพื้นที่ปลูกโดยการไถและไถแปร 1-2 ครั้ง ขุดหลุมปลูกขนาด 30x30x30 เซนติเมตร และใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 รองกันหลุม ระยะปลูก 6x6 เมตร เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีการทำการบังคับการออกดอกของมะม่วง การดูแลรักษามะม่วงของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ดูแลและปฏิบัติตามคำแนะนำทางวิชาการ และมีการคัดมะม่วงตามเกรดและขนาดมาตรฐานก่อนการจำหน่าย (3) ปัญหาที่เกษตรกรประสบคือ โรคและแมลง ต้นทุน การผลิตมะม่วงนอกฤดูที่ไม่ประสบความสำเร็จ การตลาด และขาดความรู้เรื่องมาตรฐานมะม่วง ข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกษตรกรต้องการพัฒนาคุณภาพเพื่อการส่งออก หาแหล่งตลาด และการถ่ายทอดความรู้ (4) เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการเกษตรมากที่สุดในเรื่อง การบังคับการออกดอกมะม่วง โดยเจ้าหน้าที่ราชการ ผ่านการบรรยาย สาธิต และการฝึกปฏิบัติ

คำสำคัญ: การผลิตมะม่วง ตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
tan221523@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

³ อาจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช oh1981@gmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this study were to study (1) economic and social state of farmers in Pongtalong Sub-District, Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province; (2) their mango production; (3) their problems and suggestions on mango production; and (4) their agricultural extension needs of mango production. The population in this study was 129 farmers who were registered as a mango farmer in Pongtalong Sub-District, Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province with the Office of Agriculture in Pak Chong District in 2014. The formula of Yamane at 95% confidence was used to identify sample group and a number of 98 samples were selected by using simple random sampling methodology. The data were collected by interviewing the studied farmers. The statistical methodology used to analyze the data were frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation. The findings of this study were as follows: (1) most of the studied farmers were male, with average age at 47.6 years. They were educated at primary level. Their average number of household labor and labor outside their household were 2.18 persons and 4.78 persons respectively. The average period of their experience of producing mangoes was 6.92 years. The variety of mango used Nam Dog Mai. The average of their occupied area used in cultivating mango trees was 19.35 rai, Almost all of the land in their occupied area was their own land. Their average income deriving from mango production was 39,161 baht/rai, while the average of their expenditure on mango production was 17,581 baht/rai. They paid, at the highest level, for chemicals used in mango production, average at 9,372 baht/rai, and they mostly used their own capital. Most of them were not a member of any farmer group 69.4%, and 66.3% is member of any farmer group. They used to participate in training courses on mango production 81.6%, and they had received information on mango production from their neighbors 88.8%. (2) the studied farmers prepared their mango cultivating area by plowing roughly for the first time and plowing in regular furrows for the second time for 1-2 times. They dug holes in 30x30x30 cm for growing their mango trees, and lined the bottom of the holes with chemical fertilizer in 15-15-15 formula. The mango trees would be grown at 6x6 meters apart. Almost all of the studied farmers controlled blossoming of their mango trees. Considering their mango raising, it was found that most of them raised their mango trees and practiced adhering to academic suggestions. Their mangoes would be graded by their quality and size before being distributed. (3) the studied farmers faced problems with the spread of plant diseases and insects/pests, high cost, unsuccessful off-season mango production, marketing, and their lack of knowledge of mango standards. They suggested that their quality of exporting, marketplaces, and transferring knowledge should have been developed. And (4) their agricultural extension needs of mango production were at the highest level in the issue of the blossoming control of their mango trees suggested by government officials through lecturing, demonstrating, and practicing.

Keywords: Mango production, Pongtalong Sub-District, Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

ประเทศไทยเป็นผู้นำในการผลิตและการส่งออกไม้ผลเมืองร้อนที่สำคัญและมีชื่อเสียงในภูมิภาคเอเชีย ปัจจุบันมีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำสวนผลไม้ประมาณ 1.923 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 30 ของครัวเรือน เกษตรกร 6.5 ล้านครัวเรือน มีพื้นที่ปลูกไม้ผลประมาณ 57 ชนิด รวมที่ประมาณ 8.176 ล้านไร่ ผลผลิตปีละประมาณ 7.486 ล้านตัน คิดเป็นมูลค่าตามราคาเกษตรกรขายได้ประมาณ 90,361 ล้านบาท สร้างรายได้และนำเงินตราจากการส่งออกผลไม้ เข้าสู่ประเทศรวมถึงปีละประมาณ 29,685 ล้านบาท (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2555)

มะม่วงเป็นผลไม้ที่นิยมบริโภค และปลูกกันอย่างแพร่หลายในทุกภาคของประเทศไทย เนื่องจากมะม่วงเป็นพืชที่ปลูกง่าย เจริญเติบโตได้ในทุกสภาพพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันมีการพัฒนาและมีการส่งเสริมการผลิต รวมถึงมีการผลิตเพื่อการค้า ส่งผลให้มีการขยายพื้นที่การปลูกมะม่วงเพิ่มมากขึ้น และกลายมาเป็นไม้ผลทางการค้าที่สำคัญอย่างหนึ่งของไทย โดยประเทศไทยมีพื้นที่การปลูกมะม่วง 2.13 ล้านไร่ แหล่งผลิตมะม่วงมาก 5 อันดับแรก ได้แก่ พิษณุโลก เลย เชียงใหม่ นครราชสีมา และประจวบคีรีขันธ์ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2557) ปัจจุบันมะม่วงเป็นสินค้าส่งออกที่มีความต้องการจากหลายประเทศ โดยเฉพาะ ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ จีน และมาเลเซีย ทั้งนี้ในปี 2555 ประเทศไทยมีอัตราการส่งออกมะม่วงถึง 74,000 ตัน และมีการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งในปี 2557 ประเทศไทย มีอัตราการส่งออกมะม่วงกว่า 79,600 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558)

อำเภอปากช่องเป็นแหล่งผลิตมะม่วงที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมา พื้นที่ของอำเภอปากช่องมีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางเฉลี่ย 500 เมตร มีอากาศเย็นอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 20-25 องศาเซลเซียส สภาพพื้นดินถ่ายเทน้ำและอากาศได้ดีเหมาะแก่การปลูกไม้ผล จึงทำให้สามารถผลิตมะม่วง ได้ดี ผลผลิตสมบูรณ์ มีเนื้อมาก สีสวย มีรสชาติหวาน และให้ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 900 กิโลกรัมต่อไร่ ที่ผ่านมามีส่งออกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง และน้ำดอกไม้เบอร์ 4 ไปประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ยุโรป และตะวันออกกลาง รวมกว่า 3-4 พันตัน โดยเฉพาะญี่ปุ่น ส่งออกไปกว่าปีละ 2 พันตัน (สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง, 2556)

การผลิตมะม่วงของเกษตรกรในตำบล โป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งตำบลโป่งตาลองมีเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงจำนวน 129 ราย พื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน 8,895 ไร่ ผลผลิตทั้งหมดมากถึง 7,000 – 9,000 ตันต่อปี ส่วนใหญ่มีการผลิตเพื่อจำหน่ายทั้งในประเทศ และส่งออกยังต่างประเทศ และมีแนวโน้มการส่งออกเพิ่มมากขึ้น เกษตรกรมีความต้องการพัฒนาผลผลิตเพื่อการส่งออกตามแนวโน้มตลาด จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการทำการศึกษาการผลิตมะม่วงของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ความรู้ที่ได้จากการศึกษานี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการผลิต รวมถึงการวางแผนการส่งเสริมการผลิต การจัดการฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่หรือพื้นที่อื่น เพื่อให้มีความสอดคล้องกับสภาพการผลิตและสภาพปัญหาของเกษตรกรที่ประสบอยู่ อันจะส่งผลให้เกษตรกรนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติจริง และสามารถพัฒนาอาชีพของตนเอง สร้างความมั่นคงยั่งยืนทางด้านอาชีพ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย (และกรอบแนวคิดการวิจัย ถ้ามี)

1. เพื่อศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วง ในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาสภาพการผลิตมะม่วงของเกษตรกรในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
3. เพื่อศึกษาปัญหา และข้อเสนอแนะการผลิตมะม่วงของเกษตรกรในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
4. เพื่อศึกษาความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในตำบลโป่งตาลองอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการผลิตมะม่วงของเกษตรกรในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่องจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบการวิจัย (1) ประชากรประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงในพื้นที่ตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานเกษตร อำเภอปากช่อง ในปี 2557 จำนวน 129 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 98 คนคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ประกอบไปด้วยคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ล่วงหน้าให้เลือกตอบหรือคำถามปลายปิด (Close-ended question) และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นหรือคำถามปลายเปิด (Open-ended question) โดยแบ่งเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน คือ (1) สภาพพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจของเกษตรกร (2) การผลิตมะม่วงของเกษตรกร (3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ (4) ความต้องการความรู้ด้านการส่งเสริมการเกษตร (3) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์โดยตรง (5) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำข้อมูลที่ได้นำมาแบ่งเกณฑ์ในแต่ละข้อ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียงสำหรับคะแนนน้ำหนักร้อยละแบ่งออกเป็นช่วง ดังนี้ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ความต้องการในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ความต้องการในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ความต้องการในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อย และค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงเกษตรกรเป็นเพศชายร้อยละ 52.0 เพศหญิงร้อยละ 48.0 เกษตรกรร้อยละ 46.9 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี อายุเฉลี่ยของเกษตรกร 47.3 ปี เกษตรกรร้อยละ 69.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือนเกษตรกรเฉลี่ย 2.18 คน แรงงานภายนอกครัวเรือนเฉลี่ย 4.78 คน ประสบการณ์ในการผลิตมะม่วงของเกษตรกรเฉลี่ย 6.92 ปี
2. สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงเกษตรกรทั้งหมดปลูกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ ร้อยละ 44.8 มีพื้นที่ใช้ในการปลูกมะม่วงระหว่าง 11-20 ไร่ต่อครัวเรือนเฉลี่ยต่อครัวเรือน 19.35 ไร่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เกษตรกรร้อยละ 98.9 มีที่ดินในการปลูกมะม่วงเป็นของตนเอง เกษตรกรร้อยละ 64.3 มีรายได้จากการผลิตมะม่วงระหว่าง 30,001-50,000 บาทต่อไร่ รายจ่ายรวมในการผลิตมะม่วงระหว่าง 10,001-30,000 บาทต่อไร่ ค่าเฉลี่ยรายจ่ายของเกษตรกรในการใช้ปุ๋ยเคมี 2,425.00 บาทต่อไร่ ค่าปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 339.00 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีในการผลิตเฉลี่ย 9,372.00 บาทต่อไร่ ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1,154.00 บาทต่อไร่ เกษตรกรร้อยละ 69.4 ใช้เงินทุนตนเอง เกษตรกรร้อยละ 69.4 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.4 เคยผ่านการฝึกอบรมการผลิตมะม่วง เกษตรกรร้อยละ 88.8 รับรู้ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงจากเพื่อนบ้าน

3. สภาพการผลิตมะม่วงของเกษตรกร ในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

การเตรียมพื้นที่ปลูก เกษตรกรร้อยละ 75.7 มีการไถและไถพรวน 1-2 ครั้งก่อนปลูก ระยะปลูก เกษตรกรร้อยละ 56.1 ใช้ระยะปลูกระหว่างต้นระหว่างแถว ระยะปลูก 6 x 6 เมตร ตามคำแนะนำทางวิชาการ ขั้นตอนการปลูก เกษตรกรร้อยละ 64.3 ปลูกโดยใช้วิธีอื่น ได้แก่ การขุดหลุมปลูกขนาด 30 x 30 x 30 เซนติเมตร วัสดุปรับปรุงดินในหลุมปลูก เกษตรกรร้อยละ 82.7 ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 อัตรา 1 ช้อนชาหรือประมาณ 3.3 กรัม เกษตรกรร้อยละ 62.2 ใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา 5-10 กิโลกรัม การใส่ปุ๋ยต้นมะม่วงปลูกใหม่ อายุ 1-3 ปี พบว่าเกษตรกรร้อยละ 94.4 ทำการใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ในอัตรา 0.5-1 กิโลกรัม การใส่ปุ๋ยต้นมะม่วงระยะพักตัวสะสมอาหาร พบว่า เกษตรกรร้อยละ 95.9 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7 ในอัตรา 1-2 กิโลกรัม การใส่ปุ๋ยต้นมะม่วงต้นระยะติดผลขนาดเล็ก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 89.8 ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 25-7-7 ในอัตรา 1-2 กิโลกรัม การใส่ปุ๋ยต้นมะม่วงต้นระยะเพิ่มคุณภาพผลผลิต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 73.5 ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 ในอัตรา 1-2 กิโลกรัม ตัดแต่งกิ่ง ต้นมะม่วงที่ทำการตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยว ร้อยละ 95.5 และเกษตรกรร้อยละ 60.2 ทำการตัดแต่งกิ่งมะม่วงต้นที่ปลูกใหม่ โรคแอนแทรกคโนสพบว่าวิธีป้องกันกำจัดโรคแอนแทรกคโนสของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 93.9 ใช้สารเคมี คาร์เบนดาซิม โรคราแป้ง พบว่าวิธีป้องกันกำจัดโรคราแป้งมะม่วงของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 81.6 ใช้สารเคมี คาร์เบนดาซิม โรคราดำ พบว่าวิธีป้องกันกำจัดโรคดำมะม่วงของเกษตรกร เกษตรกรร้อยละ 80.6 ใช้สารเคมี เบนโนมิล เฟล็กจิกจัน พบว่า เกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดเพลี้ยจักจั่นมะม่วง เกษตรกรร้อยละ 89.8 ใช้ สารคาร์บาริล เฟล็กไฟฟริกพบว่าเกษตรกรมีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดเพลี้ยไฟฟริกในมะม่วง เกษตรกรร้อยละ 79.6 ใช้สารไซยาโลทริน แมลงวันผลไม้ ในการป้องกันกำจัดแมลงวันผลไม้ของเกษตรกร พบว่าเกษตรกรร้อยละ 78.6 ใช้สารล่อแมลงวันผลไม้ และเกษตรกรร้อยละ 55.1 ใช้เหยื่อผสมสารฆ่าแมลง เกษตรกรร้อยละ 93.9 มีการบังคับการออกดอกของมะม่วง ขั้นตอนการบำรุงต้นหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต พบว่าเกษตรกรที่ทำการบังคับการออกดอกหรือผลิตมะม่วงนอกฤดู ร้อยละ 92.9 ทำการใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กิโลกรัม และปุ๋ยอินทรีย์ 20 กิโลกรัม ขั้นตอนการเร่งแตกใบอ่อน พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 95.9 ปฏิบัติตามวิธีการใช้ไธโอยูเรีย 0.5% อัตรา 100 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ขั้นตอนการควบคุมการเจริญเติบโต พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.0 ใช้วิธีการราดสารพาโคลบิวทาโซล และให้ปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 ขั้นตอนการเร่งการออกดอก พบว่าเกษตรกรร้อยละ 92.9 ใช้ไธโอยูเรียในการกระตุ้นการออกดอกของมะม่วง ขั้นตอนการดูแลช่อดอกและผล พบว่าเกษตรกรร้อยละ 98.0 ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 ในขั้นตอนการดูแลช่อดอกและผล การห่อผล พบว่าเกษตรกรร้อยละ 100.0 ปฏิบัติตามวิธีการใช้สารป้องกันกำจัดเชื้อรา และห่อด้วยถุงคาร์บอน การเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรร้อยละ 94.9 ใช้วิธีการนับอายุ เกษตรกรร้อยละ 96.9 งดใช้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

สารเคมีทุกชนิด 1 เดือน เกษตรกรร้อยละ 90.8 คัดมะม่วงออกเป็น 3 ชั้นตามมาตรฐานก่อนการจำหน่าย ร้อยละ 92.9 คัดมะม่วงออกเป็น 4 ขนาด ตามน้ำหนักมาตรฐาน

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงของเกษตรกร

ด้านการผลิต เกษตรกรพบปัญหาเรื่องโรคแมลงศัตรูมะม่วง ต้นทุนการผลิต และการผลิตมะม่วงนอกฤดูที่ไม่ประสบความสำเร็จ ด้านการตลาด เกษตรกรพบปัญหาผลผลิตล้นตลาดในช่วงที่มะม่วงออกมาปริมาณมาก ด้านความรู้ เกษตรกรประสบปัญหาขาดความรู้เรื่องมาตรฐาน และการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP และการขอการรับรองมาตรฐาน GAP ข้อเสนอแนะด้านการผลิต เกษตรกรต้องการพัฒนาการผลิตมะม่วงให้ได้คุณภาพเพื่อการส่งออกต่างประเทศ และการผลิตตามหลักการทำการเกษตรที่ดี (GAP) ด้านการตลาด เกษตรกรเสนอแนะให้ทางภาครัฐหาตลาดรองรับผลผลิตมะม่วงที่เพียงพอในช่วงผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกัน รวมทั้งจัดตั้งศูนย์รวบรวมผลผลิตเพื่อการจำหน่ายโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางเพื่อยกระดับราคาผลผลิตมะม่วงด้านการส่งเสริมการเกษตรเกษตรกรต้องการความรู้เรื่องการผลิตเพื่อการส่งออก การปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักการทำการเกษตรที่ดี (GAP) มะม่วง การขอการรับรองมาตรฐาน (GAP) และการลดต้นทุนการผลิต

5. ความต้องการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง ในตำบลโป่งตาลองอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา พบว่าเกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมการเกษตรด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงของเกษตรกรในระดับมากที่สุด มาก และปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย ระดับมากที่สุดได้แก่ การบังคับการออกดอก การผลิตมะม่วงคุณภาพดี การป้องกันกำจัดโรคแมลง ที่ระดับคะแนน 4.51 4.43 และ 4.40 ตามลำดับ ระดับมาก ได้แก่ การดูแลรักษา การตลาด ที่ระดับคะแนน 3.9 และ 3.76 ระดับปานกลาง ได้แก่ การเตรียมดินการบำรุงดินและปุ๋ย และการรวมกลุ่มในระดับคะแนน 3.32 และ 3.11 ตามลำดับ

6. ความต้องการช่องทางการส่งเสริม ในแต่ละด้านเป็นดังนี้ ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในระดับมาก ได้แก่ (1) การบังคับการออกดอกมะม่วง ผ่านทางสื่อมวลชนรายการ (2) การผลิตมะม่วงคุณภาพดี ผ่านทางสื่อมวลชนรายการ (3) การป้องกันกำจัดโรคและแมลง ผ่านทางสื่อมวลชนรายการ (4) การตลาดผ่านสื่อมวลชนรายการ ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง ได้แก่ (1) เตรียมดิน การบำรุงดิน และปุ๋ย ผ่านสื่อมวลชนรายการ (2) การดูแลรักษา ผ่านทางสื่อมวลชนรายการ คู่มือ หนังสือ/วารสาร และ (3) การรวมกลุ่มผ่านสื่อมวลชนรายการ และคู่มือ

7. วิธีการในการส่งเสริมการเกษตร ในแต่ละด้านเป็นดังนี้ (1) การเตรียมดิน การบำรุงดิน และปุ๋ย วิธีการที่เกษตรกรต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ การบรรยาย การสาธิต และการทัศนศึกษา (2) การดูแลรักษาวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ การสาธิต และการบรรยาย (3) การป้องกันกำจัดโรคและแมลง วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับมาก ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ และการสาธิต (4) การบังคับการออกดอกมะม่วง วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการมาก คือการสาธิต และการฝึกปฏิบัติ (5) การผลิตมะม่วงคุณภาพดี วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับมากคือการสาธิต (6) การตลาดวิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับปานกลาง ได้แก่ การสาธิต การฝึกปฏิบัติ และการบรรยาย (7) การรวมกลุ่มวิธีการในการส่งเสริมการเกษตรในระดับปานกลาง ได้แก่ การฝึกปฏิบัติ การสาธิต การบรรยาย ดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 แสดงระดับความต้องการช่องทางการส่งเสริมการเกษตรเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงของเกษตรกร

ระดับความต้องการการส่งเสริมการเกษตร (Error! Bookmark not defined. X ความหมาย)									
เนื้อหาที่ต้องการ	ช่องทางในการส่งเสริมการเกษตร								
	บุคคล			สิ่งพิมพ์			สื่ออิเล็กทรอนิกส์		
	ราชการ	เอกชน	เอกสารแผ่น	คู่มือ	หนังสือ/วารสาร	วิทยุ	โทรทัศน์	วิดีโอ	อินเทอร์เน็ต
1.การเตรียมดิน การบำรุงดิน และปุ๋ย	3.30	1.87	1.92	3.11	2.76	1.23	2.68	1.67	1.71
	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
2.การดูแลรักษา	3.33	1.89	1.95	3.05	2.63	1.20	2.60	1.52	1.68
	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
3.การป้องกันกำจัดโรคและแมลง	3.84	2.26	2.13	3.35	2.83	1.29	2.69	1.54	1.79
	มาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
4.การบังคับการออกดอกมะม่วง	4.09	2.36	2.16	3.37	2.86	1.28	2.72	1.62	1.69
	มาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
5.การผลิตมะม่วงคุณภาพดี	3.99	2.36	2.11	3.35	2.90	1.27	2.76	1.80	1.83
	มาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อย
6.การตลาด	3.76	2.38	1.95	2.93	2.64	1.28	2.56	1.57	1.65
	มาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
7.การรวมกลุ่ม	3.03	2.03	1.88	2.76	2.47	1.23	2.42	1.50	1.59
	ปานกลาง	น้อย	น้อย	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	น้อย	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด
X	3.62	2.16	2.01	3.13	2.72	1.25	2.63	1.60	1.69
	มาก	น้อย	น้อย	ปานกลาง	ปานกลาง	น้อยที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด	น้อยที่สุด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานของเกษตรกรพบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 47.3 ปี ร้อยละ 69.4 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของปริญญ์ ปานเจริญ (2555) ที่พบว่าเกษตรกรที่ผลิตมะม่วงส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ตำบลโป่งตาลองมีลักษณะเป็นที่สูง และอยู่ห่างไกล เมื่อเกษตรกรเรียนจบชั้นประถมแล้วจึงเลือกที่จะทำการเกษตรตามบรรพบุรุษ จำนวนแรงงานในครัวเรือนที่ใช้ในการผลิตมะม่วงส่วนใหญ่มีจำนวน 2 คน สภาพสังคมและเศรษฐกิจ พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่การผลิตมะม่วงเป็นของตนเองอยู่ระหว่าง 11-20 ไร่ เกษตรกรมีรายได้จากการผลิตมะม่วงต่อปีก่อนข้างสูง แต่ทั้งนี้เกษตรกรก็มีรายจ่ายหรือการลงทุนที่สูงขึ้นด้วย รายจ่ายที่เกษตรกรมีการจ่ายมากที่สุดคือรายจ่ายเรื่องสารเคมีที่ใช้ในการผลิต ซึ่งมีผลต่อต้นทุน ตลอดทั้งความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการผลิตมะม่วงเฉลี่ย 6.92 ปี นอกจากการอาศัยประสบการณ์แล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 81.6 เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง

2. ลักษณะการผลิตมะม่วง และการปฏิบัติของเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ เนื่องจากมีรสชาติดี ขายง่าย และราคาดี การเลือกพันธุ์ที่ใช้ปลูกของเกษตรกรจะเป็นไปตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค การปลูกเกษตรกรส่วนใหญ่ ใช้ระยะปลูก 6x6 เมตร ในการปลูกมะม่วงมีเกษตรกรส่วนน้อยที่เลือกใช้ระยะปลูก 4x4 เมตรตามคำแนะนำ สาเหตุที่เกษตรกรเลือกใช้ระยะปลูก 4x4 น้อยอาจเพราะต้องใช้ต้นพันธุ์ในปริมาณมาก ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นในการลงทุนครั้งแรก การขาดหลุมปลูกเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำทางวิชาการ สาเหตุเนื่องจากการขาดหลุมขนาดใหญ่ เกษตรกรเห็นว่าเสียเวลาและค่าใช้จ่าย การดูแลรักษาต้นมะม่วงเกษตรกรส่วนใหญ่มีการตัดแต่งกิ่งมะม่วง และตัดแต่งทรงพุ่มมะม่วงที่ทำการปลูกใหม่เพื่อจัดทรงพุ่มให้สวยงาม ดูแลง่ายในอนาคต เกษตรกรมีการให้ปุ๋ยต้นมะม่วงตามคำแนะนำ ส่วนการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูมะม่วงเกษตรกรจะใช้สารเคมีและปฏิบัติตามคำแนะนำทางวิชาการของ กรมส่งเสริมการเกษตร (2554) ในการปลูกมะม่วง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ในการผลิตมะม่วง ในการผลิตมะม่วงของเกษตรกรยังพบว่าเกษตรกรถึงร้อยละ 93.9 เลือกที่จะทำการบังคับการออกดอกของมะม่วงหรือผลิตมะม่วงแบบนอกฤดู เนื่องจากการผลิตนอกฤดูได้ราคาขายที่สูง แต่ก็มีขั้นตอนที่ยุ่งยากกว่า การทำมะม่วงนอกฤดูของเกษตรกรส่วนใหญ่ ปฏิบัติตามขั้นตอนที่สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่องแนะนำสำหรับการผลิตมะม่วงนอกฤดู สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง (2556) ซึ่งมีการใช้ปุ๋ยฮอร์โมนหรือสารเร่งการเจริญเติบโต ตลอดฤดูผลิต และต้องดูแลใกล้ชิด ทำให้ต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรค่อนข้างสูง แต่เกษตรกรเห็นว่ามีมูลค่ามากกว่าการทำขายตามฤดูกาล เกษตรกรทั้งหมดทำการห่อผลมะม่วงด้วยวิธีการใช้ถุงคาร์บอน เนื่องจากมีผลต่อสีผิวของผลมะม่วง และยังสามารถป้องกันแมลงวันผลไม้ได้อีกทางหนึ่ง การเก็บเกี่ยวมะม่วงเกษตรกร เกษตรกรส่วนใหญ่จะดใช้สารเคมีทุกชนิดก่อนการเก็บเกี่ยวการเลือกเก็บผลผลิตเกษตรกรใช้วิธีการนับอายุเนื่องจากมีความสะดวก ทำได้ง่าย และมีความเที่ยงตรงกว่าการสังเกตที่ผิวมะม่วง หรือวิธีการอื่น ซึ่งต้องอาศัยการสังเกตและประสบการณ์ อาจมีส่วนทำให้มะม่วงที่เก็บผลผลิตมาไม่ได้มาตรฐานหรือยังไม่ถึงระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการคัดผลผลิตตามเกรด และตามน้ำหนักขนาดของผลก่อนการจำหน่าย เพื่อให้ได้ราคา และได้คุณภาพตามที่ตลาดต้องการ

3. เกษตรกรผู้ผลิตมะม่วง ในตำบลโป่งตาลอง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้เรื่องการบังคับการออกดอก การผลิตมะม่วงคุณภาพดี และการป้องกันปัญหาโรคและแมลง ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากการการบังคับการออกดอกของมะม่วงเพื่อผลิตมะม่วงนอกฤดูมีขั้นตอนการทำหลายขั้นตอน ต้องใช้ความรู้ความชำนาญสูง มีต้นทุนจากการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในการผลิตค่อนข้างสูง เกษตรกรต้องการความรู้เพื่อเพิ่มรายได้ของตนเอง ช่วยลดความ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เสี่ยง ลดต้นทุนการผลิต และต้องการผลผลิตที่มีคุณภาพ ช่องทางการส่งเสริมที่เกษตรกรมีความต้องการในระดับมาก คือ สื่อบุคคลราชการ ซึ่งเกษตรกรมีความเห็นว่าเป็นหน่วยงานวิชาการที่น่าเชื่อถือ โดยเกษตรกรต้องการความรู้จากการบรรยาย รวมทั้งการสาธิต และการฝึกปฏิบัติ จากนักวิชาการของหน่วยงานรัฐ ทั้งนี้ช่องทางในการส่งเสริมการเกษตรที่เกษตรกรต้องการไม่มีช่องทางใดเลยที่เกษตรกรต้องการมากที่สุด อาจเป็นเพราะเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการผลิตมะม่วง และเคยผ่านการอบรมมาแล้ว ส่วนช่องทางในการส่งเสริมอื่นจากการศึกษาพบว่าในระดับปานกลาง สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ คู่มือ และหนังสือหรือวารสาร ก็ยังเป็นที่ต้องการของเกษตรกร ส่วนสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นเกษตรกรมีความต้องการน้อยที่สุด ได้แก่ อินเทอร์เน็ต วีดีโอ และวิทยุ เนื่องจากเกษตรกรไม่มีความสนใจในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเห็นว่าเป็นการเสียเวลา รวมทั้งเกษตรกรบางรายไม่สามารถเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การอบรมการผลิตมะม่วง จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่ยังไม่เคยได้รับการอบรมการผลิตมะม่วงอยู่อีกร้อยละ 18.4 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถจัดทำแผนงานโครงการส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การผลิตมะม่วงคุณภาพแก่เกษตรกรในกลุ่มที่ยังไม่เคยได้รับการอบรมโดยมีการกำหนดหลักสูตรตรงตามความต้องการของเกษตรกร ให้เหมาะสมกับศักยภาพของเกษตรกร ทั้งศักยภาพด้านพื้นที่และศักยภาพของตัวเกษตรกรส่วนเกษตรกรที่เคยได้รับการอบรมแล้วควรจัดทำเป็นโครงการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพการผลิต การพัฒนาคุณภาพผลผลิตเพื่อการส่งออก รวมถึงส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร

2. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ จากการศึกษาพบว่าในการผลิตส่วนใหญ่ของเกษตรกร เกษตรกรจะใช้สารเคมีทั้งในการผลิต และป้องกันกำจัดศัตรูพืช เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถจัดทำแผนงานโครงการส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี และส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนการผลิต รวมถึงความปลอดภัยของผู้ผลิตและผู้บริโภค ตลอดจนพัฒนาให้เกษตรกรใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เข้ามาใช้ในการจัดการผลิตของเกษตรกร

3. ลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี จากการศึกษาพบว่าตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรต้องมีการใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร สามารถจัดทำแผนงานโครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี จัดให้มีการตรวจดินวิเคราะห์ดิน และคำนวณสูตรปุ๋ยตามความต้องการของพืชและส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อปรับปรุงโครงสร้างดิน

4. ส่งเสริมสนับสนุนคนรุ่นใหม่ จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุค่อนข้างสูง จึงควรมีโครงการส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่ขึ้นมา ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อให้คนรุ่นใหม่มีความรู้และสนใจในการผลิตมะม่วงมากขึ้น เนื่องจากคนรุ่นใหม่จะมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และสามารถนำความรู้มาเป็นแนวทางในการวางแผนการผลิตได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการผลิตมะม่วงตามระบบการผลิตทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) เพื่อส่งเสริมการผลิตมะม่วงให้ได้คุณภาพและปลอดภัยตามมาตรฐาน เพื่อให้ผลผลิตมะม่วงมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

2. ควรมีการศึกษาเรื่องการเชื่อมโยงทางการตลาดของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงตำบลโป่งตาลอง ทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด รวมทั้งผลกระทบของการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่จะมีผลต่อผลผลิตมะม่วงในตลาดการค้า

3. ควรมีการศึกษาต้นทุนการผลิตของเกษตรกรที่ทำการผลิตนอกฤดู และผลิตในฤดู โดยเปรียบเทียบต้นทุนเทียบกับผลผลิตที่เกษตรกรได้รับ รวมถึงความคุ้มค่าในการทำการผลิตมะม่วงของเกษตรกร

4. ในการทำการผลิตแต่ละรอบการผลิต เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆหลายด้าน ดังนั้นหากมีการทำการศึกษา ครั้งต่อไป ควรศึกษาต้นทุนการผลิตของเกษตรกรในด้านต่างๆอย่างละเอียด เพื่อได้รู้ถึงต้นทุนที่แท้จริงของเกษตรกร และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการจัดการส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต เพิ่มโอกาสในการแข่งขันทางการตลาดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร.(2557).สถานการณ์สินค้าเกษตร สืบค้นเมื่อ6 กรกฎาคม 2558 จาก

<http://www.agriman.doae.go.th/home/news/of%20newsyear%202556.htm>

_____. (2555). สถานการณ์การผลิตและส่งออกสินค้าเกษตรของประเทศไทย ค้นคืนวันที่ 10 กรกฎาคม 2558 จาก

<http://www.farmdev.doae.go.th/.../5>

กรมส่งเสริมการเกษตร. (2554). มะม่วง ค้นคืนวันที่ 20 กรกฎาคม 2558 จาก [http://agrimedia.](http://agrimedia.agritech.doae.go.th/book/book-fruit/MU%20045.pdf)

agritech.doae.go.th/book/book-fruit/MU%20045.pdf

ปริญญา ปานเจริญ. (2555). การผลิตมะม่วงของเกษตรกร อำเภอราชสาส์น จังหวัดฉะเชิงเทรา.(วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง. (2556). แผนพัฒนาตำบลโป่งตาลอง ปี 2556-2558 นครราชสีมา กรมส่งเสริมการเกษตร

_____. (2557). ขั้นตอนการผลิตมะม่วงนอกฤดู นครราชสีมา กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2558). สถิตินำเข้าส่งออกสินค้าที่สำคัญ สืบค้นเมื่อ20 มิถุนายน 2558

จากhttp://www.oae.go.th/oae_report/export_import/export_result.php

สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง. (2556). แผนพัฒนาตำบลโป่งตาลอง ปี 2556-2558 นครราชสีมา กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักงานเกษตรอำเภอปากช่อง. (2556). รายงานสถานการณ์การผลิตและการส่งออกมะม่วงอำเภอปากช่องนครราชสีมา

กรมส่งเสริมการเกษตร